

ALUMINIJA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“

LJUDSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
62250 P T U J
Trg svobode 1

Štev. 10

Oktober 1973

LETNIK XI

ZAKAJ TOLIKO GOVORIMO O USTAVI?

Uresničevanje ustavnih dopolnil — osrednja naša skupna naloga

Ceprav je razprava o osnutkih nove zvezne in republiške ustave za nami, si brez dvoma še marsikdo zastavlja vprašanje, zakaj danes toliko govorimo o naši novi ustavi!

Ceprav je bilo precej članov naše delovne skupnosti prisotnih na razpravah, tako v svojih krajevnih skupnostih, kot tudi v delovni organizaciji, je še vedno precej takih proizvajalcev, ki se takih razprav zaradi takih ali drugačnih vzrokov niso udeležili.

Nam vsem se kljub vsemu zastavlja vprašanje, kaj nas sploh toliko zanima v novih ustavah in prav na to vprašanje bi se morda dalo odgovoriti v preprostih besedah; te

morajo biti razumljive za vse naše proizvajalce.

Naše razprave v tovarni so bile zelo dobro pripravljene, žal pa mnogo premalo obiskane prav po tistih ljudeh, ki so še kako odgovorni za resnično samoupravljanje.

Če smo danes v zelo težki situaciji, s tem še nikakor ni rečeno, da bi morali kapitulirati pred težavnimi problemi, ki nas tarejo, ampak se moramo z vso odločnostjo in odgovornostjo lotiti dela na pra-

vem koncu in ob pravem času. Zavedati se moramo predvsem, da je bistvo družbeno-ekonomskih sprememb v tem, da bo delavcem omogočeno neposredno odločanje o pogojih, sredstvih in sadovih dela.

Zal še danes kljub tolikim letom našega samoupravljanja ne moremo mimo konflikta, ko imamo velike težnje po birokratizmu, medtem ko toliko govorimo o samoupravljanju, kar seveda nikakor ne gre skupaj.

O tem smo že mnogo napisali in spregovorili, toda takih

(Nadaljevanje na 5. strani)

Prizgali bomo sveče

Le še nekaj dni nas loči od Dneva mrtvih, ko bomo spet prizgali sveče in ozaljšali grobove naših svojcev in znancev, pa tudi znanih in neznanih borcev, ki so z baklo svobode umirali za naš današnji in jutrišnji lepši dan.

Vsem, ki so spokojno odšli od nas ali pa so padli na partizanskih bojiščih, smo dolžni našo zahvalo in spoštovanje. To jim bomo ob Dnevu mrtvih tudi izkazali, obenem bomo prizgali v naših srcih tudi svečo za tiste, ki dandanašnji umirajo za mir in pravičnejši svet na bojiščih bližnjega Vzhoda, v Čilu in povsod drugod, kjer se morajo ljudje še vedno boriti za osnovne človeške pravice, za svojo in narodovo dostojanstvo.

Mrtvi nas opominjajo in zavezujejo, da je življenje enkratno in da se izplača tkati čimbolj pristne človeške odnose med živimi. Naj ob spominu na vse mrtve — v znamenju teh hotenj — mine tudi letošnji Dan mrtvih kot povezovalnik naših najbolj iskrenih človeških hotenj in želja.

—sk

Kako organiziramo TOZD?

I. POROČILO O VOLITVAH DELEGATOV

Na predlog osnovne organizacije ZKS so DS OZD razpisali zbornice delavcev za volitve delegatov v delovno telo, ki naj pripravi analizo za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela in druge akte, potrebne za konstituiranje in registracijo podjetja.

Volitve so bile razpisane v naslednjih dvajsetih delih tovarne:

OZD GLINICA

- glinica rdeči del
- glinica beli del
- energetika

OZD ALUMINIJ

- elektroliza aluminija
- livarna
- anodna masa

OZD VZDRŽEVANJE IN DELOVNA SREDSTVA

- strojno vzdrževanje
- elektro vzdrževanje
- vzdrževanje avtomatike
- gradbeno vzdrževanje

OZD SKUPNE SLUŽBE

- služba tehnične kontrole
- elektronsko-računski center
- komercialni sektor
- finančni sektor
- kadrovsko-socialni sektor
- sektor za organizacijo in načrtovanje
- splošni sektor
- služba za raziskave in razvoj
- družbeni standard

To so deli tovarne, ki so po mnenju komisije za ustanovitev TOZD, ugotovljenem v pismenem materialu za ustanovitev TOZD, sorazmerno zakrožene delovne celote, v katerih je proizvodni proces ali pa opravljajo posamezne dejavnosti — so torej deli delovne organizacije, v katerih je potrebno izvoliti delegate, ki bodo opravili priprave za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela.

Delegati so bili izvoljeni na zborih delavcev v vseh navedenih delih v času od 21. septembra do 8. oktobra 1973:

Zap. št.	Volivna enota	Število del.		Kandidat	Dobil glasov
		Skup.	Navz. na zboru		

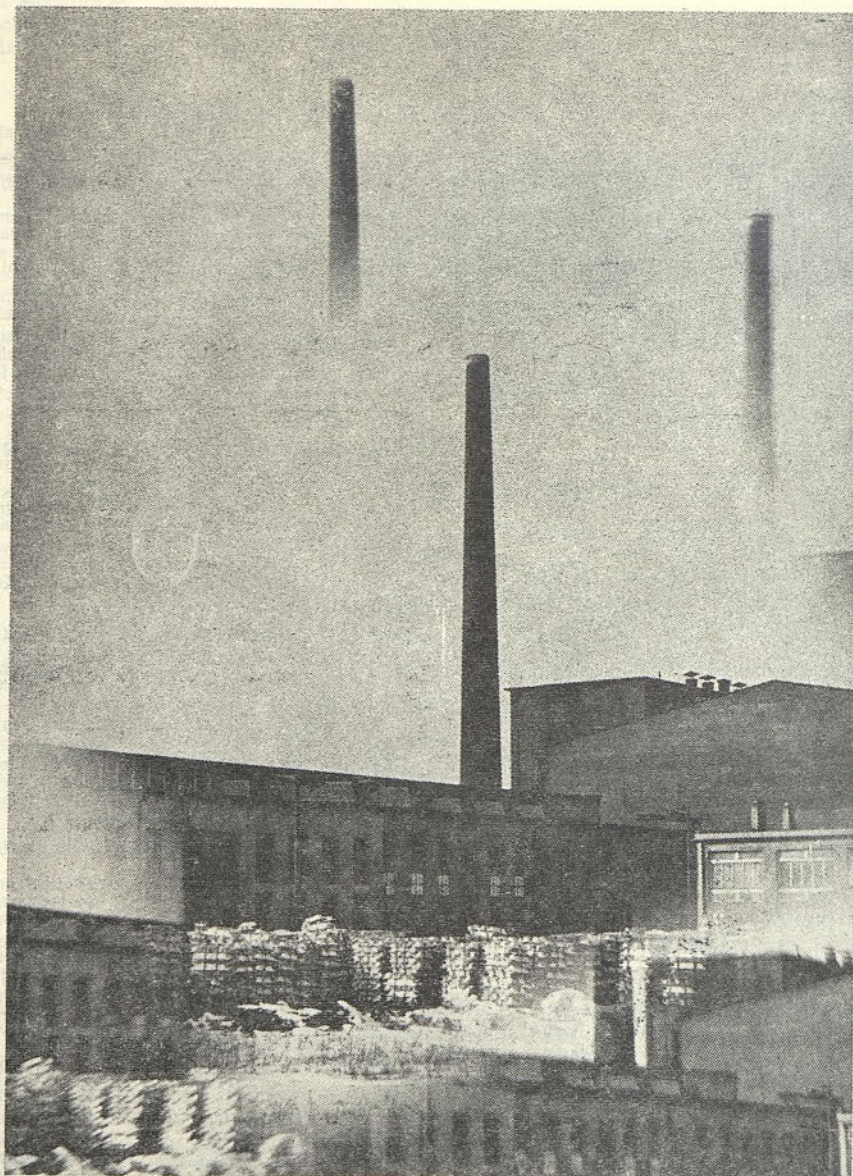
OZD TOVARNA GLINICE

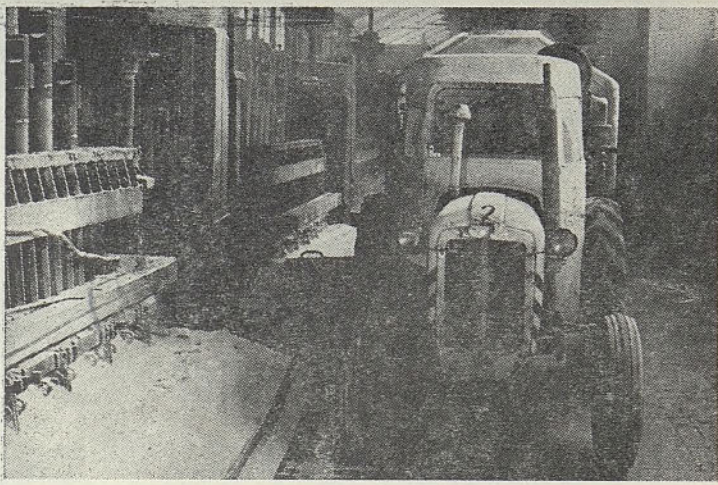
1.	rdeči del	125	95	Janez Mohorko	38
				Maks Tominc	17
				Jože Novak	11

— izvoljen Janez Mohorko

(Nadaljevanje na 3. strani)

Mrtev dimnik

Dodajanje glinice

Pregled prodaje v septembru 1973

Aluminij + gnetne zlitine	42,40 %
Livarske zlitine	49,89 %
Glinica	176,60 %
Hidrat	109,65 %

NEZGODE ZA SEPTEMBER

Septembra se je poškodovalo 16 naših sodelavcev:

Prikaz ponesrečencev po OZD	Na del. m.	Na poti
OZD Aluminij	7	1
OZD Glinica	2	1
OZD Vzdrževanje in del. sredstva	2	1
OZD Skupne službe	3	
SKUPAJ:	13	3

Število nezgod po vzrokih:

Stroji in strojne naprave s hibo	3
Nepredvidnost pri delu	6
Natrapnost delovišča	1
Kršenje varnostnih predpisov	2
Prometne poti	1
Pomanjkanje poklicnih izkušenj	1
Nepripraven način dela	1
Kršenje cestno-prometnih predpisov	2

Število nezgod po virih:

Železne konstrukc. ali ves ostali mat. iz železa	4
Prevozna sredstva	1
Kriolit, premog, koks	1
Pot na delo in z dela	1
Prahi, smole, boksit, premog	2
Pogonski stroji	2
Tekoče kovine	1
Kislina, lug, vroča glinica	1
Kamenje, zemlja, opeka	2
Les, obdelan in neobdelan	1
Ročno orodje, orodje na meh. ali el. pogon	1

V septembru so se poškodovali naslednji sodelavci:

OZD ALUMINIJ

- Mihael Gomboc je pri ročnem odpiranju ventila zaradi nepravilnega prilema utrpel v zapestju leve roke lažjo poškodbo.
- Stanislav Breznik se je spodtaknil pri delu na peči, nakar je z levo roko zadel ob konstrukcijo peči in si lažje poškodoval zapestje leve roke.
- Franco Vrablu se je pri ročnem prebijanju skorje peči dvignila vroča glinica in ga zadela po levem ušesu, kjer je utrpel lažje opekline.
- Alojza Kozelja je pri izsipavanju žilindre iz samokolnice na odlagališče tekoči aluminij zadel po hlačnicah, jih prežgal in mu na stopalu leve noge povzročil lažjo opekline.
- Anton Dobnik je pri odstranjevanju aluminija z grebljico livno-krožni razdelilec snel rokavico. Ob tej priložnosti je pri umiku roke utrpel lažjo poškodbo na desnem prstancu.
- Ludvika Milošiča je pri vožnji z mopedom zadel avtomobil, ga vrgel na cestlišče. Pri tem je na glavi utrpel lažjo poškodbo.
- Franc Fišer, pri sestopu s peči je prišlo do nenadnega izbruha elektrolita iz peči, kateri ga je zadel po hlačnici, jo prežgal in mu povzročil lažjo opekline na gležnju leve noge.
- Janko Dovečar je s pomočjo vzvoda ročno spuščal zagodeno obešalo od postavka za klinje. Pri tem je vzvod zdrsnil in ga udaril po bradi, kjer je utrpel lažjo poškodbo.

OZD GLINICA

- Franc Bauman je čistil jamo pri elevatorju za hidrat; pri snemanju so mu vrata padla na prste desne noge. Ponesrečenec je utrpel lažjo poškodbo na prstih.
- Anton Avguštin je med vožnjo pripeljal na večji kamen, pri tem mu je moped spodneslo, zaradi česar je padel in si poškodoval koleno leve noge.
- Adolf Vidovič je odpiral pokrov na prevoznih črpalki, v kateri je bilo še nekoliko nadpritiska. Med odpiranjem ga je obrizgnil lug po prsih in desni nogi, delno tudi po obrazu. Utrpel je lažjo poškodbo.

OZD SKUPNE SLUŽBE

- Hilda Primožič je iz prekucnika jemala večji kos mesa. Med jemanjem ji je meso zdrsnilo ponovno v posodo, pri čemer je prišlo do brizga. Utrpela je lažjo poškodbo na levi nogi — opekline.
- Konrad Posavec je z elektrovarilnim aparatom varil platišče traktorske prikolice. Pri čiščenju zvara mu je tujek priletel v desno oko, na katerem je utrpel lažjo poškodbo.
- Franco Pišek je pri dviganju vreč s pašno maso delavec nehote vrgel vrečo na roko. Ponesrečenec je utrpel lažjo poškodbo na prstancu leve roke.

OZD VZDRŽEVANJE IN DELOVNA SREDSTVA

- Mihael Jezi je pri brušenju klinov padel tujek v desno oko; ponesrečenec je pri tem utrpel lažjo poškodbo na desnem očesu.
- Ivan Juriševič je pri sestopu s kolesa nerodno stopil in si pri tem poškodoval koleno leve noge.
- Janez Jurič je pri dviganju bobna utrpel poškodbo na levi nogi.

Z ZASEDANJA CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA

Rebalans plana, stanovanja, cepljenje proti gripi . . .

13. redno zasedanje Centralnega delavskega sveta je bilo 9. oktobra posvečeno predvsem rebalansu plana za leto 1973 in programu poslovne politike v času omejitve električne energije.

Rebalans plana za leto 1973 je bilo potrebno pripraviti in sprejeti zaradi bistveno drugačnih pogojev gospodarjenja ob koncu letošnjega leta — zaradi redukcije električne energije.

Proizvodni plan in plan finančnega rezultata za leto 1973 je s tem, ko smo reducirani, bistveno spremenjen. Rebalans plana je Centralni delavski svet sprejel v obliki, kot mu je predlagal Odbor za poslovno politiko.

V času omejitve električne energije je potrebno uveljaviti drugačno poslovno politiko kot v redni proizvodnji. Zaradi tega je bil po strokovnem kolegiju pripravljen program poslovne politike v času omejitve električne energije. Ta program zajema prodajno politiko, produkcijsko politiko, nabavno politiko, finančno, politiko, planiranje in kadrovska politiko.

O programu poslovne politike v času omejitve električne energije sta predhodno razpravljala Odbor za poslovno politiko in Odbor za kadre, družbeni standard in varnost pri delu.

Centralni delavski svet je ta program sprejel v obliki, kot sta mu to predlagala odbora.

— Obračunavanje osebnih dohodkov

Potem, ko se je Centralni delavski svet seznanil s proizvodnimi rezultati za mesec avgust, je določil obračun in izplačilo osebnih dohodkov — stimulativnega dela — za III. tromesečje letošnjega leta z vrednostjo točke 1,76 S din.

Po tem sklepu CDS bo obračun opravljen za dejansko izvršene ure — za vsakega člana delovne skupnosti. Pod dejansko izvršenimj urami je potrebno razumeti tudi nadomestila za redne dopuste, izredne dopuste, izvrševanje državljanjskih dolžnosti in PAO. Izplačilo tega dela osebnega dohodka mora biti opravljeno skupaj z obračunom osebnih dohodkov za mesec september.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kako smo poslovali?

Iz tabele I, II in III je razvidno, kako smo poslovali v mesecu avgustu in septembru 1973 in v obdobju I — IX/1973. Indeks 1973/72 prikazuje odnos dosežene proizvodnje v obdobju I — IX/1973 nasproti enakemu obdobju lani.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

Mesec — obrat	Plan	Doseženo		
		v mesecu	kumulativno	1973/72
A. GLINICA				
1. Izluženo:				
Avgust	100	92,06	95,87	98,86
September	100	97,06	96,01	100,76
2. Kalcinirano:				
Avgust	100	126,92	99,19	97,80
September	100	89,57	97,99	96,92
B. ALUMINIJ				
1. Hala A:				
Avgust	100	98,21	98,58	99,67
September	100	60,18	94,36	96,12
2. Hala B:				
Avgust	100	105,25	103,54	106,58
September	100	104,82	103,68	107,00
3. Hala B/12-P:				
Avgust	100	111,66	118,96	74,11
September	100	121,33	119,22	69,01
4. Hala B-12-S:				
Avgust	100	90,85	85,88	
September	100	96,05	87,00	
5. Livarna				
Avgust	100	99,51	99,04	104,45
September	100	81,86	97,47	102,73
6. Anodna masa:				
Avgust	100	124,64	91,19	103,74
September	ni obratovala		91,19	89,67

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — IX/73

	Plan	Indeks	
		September	I — IX/73
1. Za 1 tona glinice:			
Boksit	100	106,55	104,81
NaOH	100	60,57	90,48
Para	100	110,48	105,34
2. Za 1 tona aluminija:			
Hala A:			
Glinica	100	100,00	100,00
Anodna masa	100	117,93	101,22
Kriolit	100	17,50	70,00
Fluorid	100	96,00	128,00
El. energija-kemija	100	118,57	102,60
Hala B:			
Glinica	100	100,00	98,69
Anodna masa	100	92,87	98,96
Kriolit	100	40,00	72,50
Fluorid	100	100,00	93,33
El. energija-kemija	100	99,75	100,64
Hala B/12-P:			
Glinica	100	99,79	100,06
Anodni bloki	100	95,36	100,36
Kriolit	100	68,89	84,44
Fluorid	100	76,67	70,00
El. energija-kemija	100	96,08	98,97
Hala B/12-S:			
Glinica	100	100,00	100,00
Anodna masa	100	98,43	98,78
Kriolit	100	80,00	92,50
Fluorid	100	90,00	66,67
El. energija-kemija	100	100,02	103,45
3. Za 1 tona anodne mase:			
Petrolkoks	v septembru ni bilo porabe,		100,58
Katranska smola	ker ni obratovala		98,82
El. energija			103,59

Transportni delavci pri skladiščenju kriolita

hovich pravicah in dolžnostih. Ta drugi del je še v pripravi. Skupaj s predosnutkom je bil dostavljen tudi zapisnik o seji razširjenega kolegija, na katerem so obravnavali predosnutek samoupravnega sporazuma.

Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da bodo delegati oboje obravnavali z delavci svojih enot in nato na seji sprejeli in formulirali besedilo osnutka samoupravnega sporazuma, ki bo nato dan v obravnavo na zborih, na katerih bodo delavci odločali o ustanavljanju TOZD — potem, ko jim bo predložena in obrazložena pismena ekonomska analiza, katero bodo napravili in sprejeli delegati.

Pismena ekonomska analiza mora biti — po sklepu seje —

ske analize za našo delovno organizacijo zahtevna naloga, ker je veliko elementov, ki so potrebni za analizo, znanih le za podjetje kot celoto. Zaradi tega bo potrebno ugotoviti in uporabiti razne razdelilne ključne, da bi tako prišli do podatkov za analizo, ki je glavna podlaga za ugotovitev o tem, kateri deli izpolnjujejo interne pogoje, da bi lahko bili ali postali TOZD — delovna skupnost. Taka analiza mora biti — po določilih zakona — pismena in dostavljena vsem delom delovne organizacije, obravnavana na zborih delavcev, nato pa predložena registrskemu sodišču. Analizo mora najprej sprejeti delovno telo, nato pa mora biti sprejeta še na zborih delavcev.

stavo analize, katere sestavne dele je kot minimalne predpisal zakon. Ta daje ekonomski analizi poudarek.

Seje na podlagi obravnave analize naj delegati in nato delavci na svojih zborih ugotovijo, kateri deli delovne organizacije imajo pogoje za organiziranje TOZD. Analizo pa bodo morali pripraviti strokovne službe podjetja.

Delegati so torej začeli delati. Skupaj s komisijo, ki bo sedaj njihov strokovni organ, bodo morali pripraviti ustanovitve TOZD po postopku in na način, kakor je določeno v zakonu o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v register. To je zahtevna in odgovorna naloga. Uspešno jo bodo opravili le, če jih bodo podpirali delavci in njihove enote in če bodo ti dejavniki zainteresirano sodelovali pri razpravah in sprejemanju aktov, predpisanih za organiziranje TOZD.

Organiziranje združenega dela na novih ustavnih temeljih je torej sedaj dolžnost delovne organizacije, dolžnost, ki izhaja iz ustave in zakona. To torej ni le naša pravica — temveč, sedaj tudi dolžnost.

Dolžnost nas vseh je, da delegatom pomagamo, da jih podpiramo, da sodelujemo in se zavestno odločamo o predlogih, katere nam bodo posredovali.

Kako organiziramo TOZD?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zap. št.	Volivna enota	Število del.		Kandidat	Dobil glasov
		Skup.	Navz. na zboru		
2.	beli del	169	108	Vinko Pšajd Franc Kovnik Štefan Dončec	41 33 14

— izvoljen Vinko Pšajd

3.	energetika	72	48	Janko Kolarič Anton Zafošnik	31 16

— izvoljen Janko Kolarič

OZD TOVARNA ALUMINIJA

4.	elektroliza al.	427	230	Boris Solovljev	230
5.	livarna	108	72	Janez Pulko	72
6.	anodna masa	21	14	Srečko Premužič	13

— izvoljeni vsi

OZD VZDRŽEVANJE IN DELOVNA SREDSTVA

7.	strojno vzdržev.	241	121	Boris Urbančič	118
8.	elektro vzdrž.	101	72	Vinko Knez	38
9.	vzdrževanje avt.	43	31	Anton Vrabl	30
10.	gradbeno vzdržev.	49	41	Jože Špicar	22

— izvoljeni vsi

OZD SKUPNE SLUŽBE

11.	promet	138	107	Franc Toš	107
12.	služba teh. kont.	65	47	Herman Škrinjar	46
13.	elektronski rač. cent.	16	15	Drago Žlender	15
14.	komercialni sekt.	41	27	Ciril Kovač	26
15.	finančno-rač. sekt.	36	26	Peter Kropec	26
16.	kadrovsko soc. sek.	11	10	Franc Vrlič	10
17.	sekt. za org. in nač.	6	6	Rozika Premzl	6
18.	splošni sektor	130	78	Angela Primožič	78
19.	skupne teh. služ.	11	9	Franc Lejko	9
20.	družbeni standard	28	23	Janko Kranjc	23

— izvoljeni vsi

Z izvolitvijo delegatov je organizirano delovno telo, ki mora pripraviti vse potrebno za organiziranje in konstituiranje TOZD.

II. PRVA SKUPNA SEJA DELEGATOV IN KOMISIJE ZA USTANOVITEV TOZD

Izvoljeni delegati so se sestali na prvi seji v petek, 12. oktobra 1973, potrdili mandate izvoljenim kandidatom in izvolili za predsednika delovnega telesa

BORISA SOLOVLJEVA, vodjo izmene

delegata iz OZD Aluminij — elektroliza aluminija.

S potrditvijo mandatov in izvolitvijo predsednika je delovno telo bilo konstituirano in je skupno s komisijo začelo obravnavati predloženi material.

Seja se je nadaljevala skupaj s komisijo za ustanovitev TOZD, o kateri je bilo skle-

njeno, da bo nadaljevala delo kot strokovna komisija delegatskega telesa; zanj bo pripravila materiale, katere mora proučiti in sprejeti izvoljeno delegatsko telo — ekonomsko analizo, predlog samoupravnega sporazuma in statuta oz. statutarnega sklepa.

Z vabilom na sejo so delegati in člani komisije dobili tudi predosnutek prvega dela samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v delovno organizacijo TGA.

V predloženem besedilu so nanašane določbe — teze o medsebojnih razmerjih — razen določb o organih upravljanja, individualnih in kolektivnih izvršilnih organih, nji-

priljubljena najpozneje do 15. novembra 1973; to je skrajni rok za sestavo analize, da bi se nato do konca leta lahko konstituirali in registrirali pri okrožnem gospodarskem sodišču.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je izdelava ekonom-

Komisija za ustanovitev TOZD je sicer že sestavila takšno analizo s prikazom sredstev po sedanjih OZD in jo dostavila vsem delavcem (tiskana brošura o sedanji organiziranosti, toda ta ne zadošča. Služila bo za izhodišče in kot pomožni material za se-

ZA KAKŠNO SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE SE BOMO ODLOČILI?

Ena ali več TOZD?

Vsekakor je prav v tem trenutku zanimivo vprašanje, ki je pred našim delovnim kolektivom, namreč, za koliko temeljnih organizacij združenega dela se bomo odločili.

Ko so bile pred meseci razprave na množičnih sindikalnih sestankih o gradivu in variantah, katere je kolektivno predložila za to določena ko-

dukcija električnega toka, z njo pa se je pojavilo tudi vprašanje o bodočih TOZD — o tem, ali se morda ne bi kazalo v sedanjem položaju oprede-

niso seznanili. Zato je tako! Toda, sedaj nas čaka še zahtevnejša naloga, da ponovno tehtno in z vso resnostjo razmislimo o tem, koliko TOZD

Študijska knjižnica Ptuj

Parkirni prostor pred tovarno

misija, je domala na vseh sestankih prevladovalo enotno mnenje, da bi naj bilo v bodoče toliko TOZD, kot je sedaj že obstoječih organizacij združenega dela. Toda, vmes se je prikradla že znana situacija, ko nas je hudo prizadela re-

liti le za eno samo temeljno organizacijo združenega dela, tako da bi bila celotna tovarna ena sama TOZD.

Trenutno je prevladovalo tako mnenje in celo tolmačeno je bilo tako, vendar se prav gotovo o vsem bolj natančno

bomo imeli, kajti do konca leta ni več daleč in čas nas nikakor ne sme prehiteti. Predvsem jasno nam mora biti, da smo se v trenutku, ko smo

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ena ali več TOZD?

(Nadaljevanje s 3. strani)

volili delegate v delovno telo na zborih delovnih ljudi po vseh proizvodnih enotah, še kako krepko zmotili in kot se temu pravi — zelo brenili v prazno — saj se nismo niti dovolj zavedali, da z našim predlogom zadajamo najhujši udarec samoupravljanju, katerega pojmuje povsod drugače.

Samo ena temeljna organizacija združenega dela v taki tovarni, kot je naša, je v sedanjem trenutku nemogoče in sploh ni v skladu z vsem, kar želimo doseči z ustanovitvijo TOZD.

Ustanovitev več temeljnih organizacij združenega dela pomeni prenos vseh neposrednih pravic odločanja na neposrednega proizvajalca, ki ima v novo ustanovljenih temeljnih organizacijah združenega dela neodtujljivo pravico, da sam odloča o vsem, kar je ustvaril. O tem smo že pisali večkrat, to bi moralo biti vkoreninjeno v miselnosti vseh delavcev, ki še tega nikakor niso mogli dojeti ali pa morda celo nočejo tega razumeti in zavračajo vse, kar je napredno in kar je v glavnem namenjeno njim.

Zato bo še kako važno, da se v tem trenutku vse napredne sile odločijo za akcijo, usmerjeno k nadaljnjemu razvoju delavskega samoupravljanja in vsem proizvajalcem povsem konkretno in na dejstvih dokažejo pomembnost in koristnost novoformiranih TOZD.

Nekaj teh pojavov in nejasnosti lahko pripišemo tudi nekaterim zunanjim vplivom in nepravilnim informacijam o dohodkih v drugih delovnih organizacijah, ki nastajajo prav v času ustanavljanja TOZD.

Prej ali slej bodo morali vsepovsod, kjer so izgrali kolektiv ali pa so proizvajalci skušali ustvariti nekaj, kar ni v skladu z novo ustavo in ustanavljanjem TOZD, še kako hitro spremeniti način, ki jim ne bo ustrezal in jim bo le škodoval na celotnem področju njihovega delovanja.

Zato je naša skupna želja, da nikakor ne bi bili med takimi; raje razmislimo in se odločimo, dokler je čas, kajti drugačno delo nam bo samo še bolj otežkočilo že tako težak notranji položaj.

Našim delavcem na raznih delovnih mestih ni težko povedati, kako pomembna je ustanovitev TOZD v našem podjetju, če k njim znamo pristopiti in jim povedati tako, da bodo razumeli in da se bodo odločili za več TOZD le z lastnim premislekom in s svojo odločitvijo.

Domala prepričan sem, da nam ne bo težko vsega dopovedati našim delavcem, ki morajo — poudarjam: morajo že dokončno postati pravi samoupravljalci, torej tisti, ki bodo razpolagali s svojim delom in doseženimi rezultati. To pa bomo dosegli le tedaj, če bomo o vsem dobro premislili in se končno odločili za najboljšo varianto!

F. Meško

Uresničevanje ustavnih dopolnil — osrednja naša skupna naloga

(Nadaljevanje s 1. strani)

pojavn ni mogoče odpraviti kar čez noč in pričakovati, da bodo sami prenehali. Proti takim pojavom se je treba uspešno boriti in storiti vse, da bi delavci postali osnovni nosilci naprednih socialističnih odnosov, kar nam omogoča prav nova ustava.

Seveda ni dovolj le čakati, da bo vse to nekdo lepo uredil, ampak si je to pravico, ki je zapisana prav v novi ustavi, potrebno resnično priboriti, kajti vedeti moramo, da pri

že, prav tega mnogi neposredni proizvajalci nočejo razumeti. Dozdeva se mi tako, kot če bi nekdo žagal vejo, na kateri sedi! Zakaj mnogi naši delavci le skimavajo z glavami, ne meneč se za vse, kar se godi okrog njih! Kako dolgo bo še treba nekemu govoriti o tem, da je prav neposredni proizvajalec tisti, ki mora odločiti o svojem opravljenem delu, da je delavec v položaju, ko o svojih sredstvih skupne potrošnje odloča tako, kot o delu lastnega osebnega dohod-

Aluminij

Strežba peči v Elektrolizi B

Nakladanje

vsem, o čemer razpravljamo, ne gre za povsem novo ustavo, ampak le za nov integralni tekst ustave; ta je prinesel predvsem tiste novosti, ki so delavcem bile najbolj odtujene.

Že večkrat smo pisali in mnogo govorili o osnovnih in neodtujljivih pravicah delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, toda, kot ka-

ka in podobnem. Kdo se je vsaj malce zanimal v osnutkih nove ustave (zvezne in republiške) za tisti del, ki govori prav o odločanju in samoupravljanju delavcev v OZD in TOZD, je lahko povsem jasno odkril, da je mnogo koristnega in novega, prav tega, kar zadeva pravice delavcev.

V osnutku je novost, da bo kot prispevek delavcev k uspe-

hu in razvoju OZD upoštevano tudi minulo delo in ne samo njihovo sedanje. Pri tem je pravzaprav treba biti zelo previden, kajti, ko govorimo o minulemu delu, ne smemo v to, kar še mnogi imajo za minulo delo, da ga zreducirajo in poenostavijo samo v delovni staž. Minulo delo je tisto delo, ki je sad minulega dela delavcev; tega v obliki družbenih sredstev vlagamo v razširjeno reprodukcijo.

Če torej že govorimo o minulih ustavnih razpravah in jih ocenjujemo, potem bi vsakakor bilo prav, da bi vsi tisti, ki so spregledali to, kar je za njih najbolj zanimivo in koristno, še enkrat vse pregledali in proučili; le tako se bo potem zares nekaj spremene-

Pri tem čakajo naše sindikalne organizacije še težavnejše naloge; predvsem bo potrebno odločno povedati mnenja o delegatskem sistemu in o volitvah delegatov, ki bodo zastopali našo delovno skupnost. Pri tem pa ne bomo smeli čakati, ampak že sedaj evidentirati kandidate, za katere menimo, da nas bodo zastopali tako, kot si želi naš kolektiv in bo to v korist tudi naši družbi.

To pa ne bo lahko, še predvsem zato ne, ker že dobro poznamo našo aktivnost, s katero se ne moramo nikjer preveč postaviti in pohvaliti.

V prejšnji številki našega glasila je bilo precej napisane o sedanji težki situaciji, saj je glavni direktor obširno in lepo seznanil ves delovni kolektiv o stanju in ukrepih, katere bo treba dosledno izvajati. Vse to bi si moral vzeti k srcu sleherni član, če mu je sploh kaj za naše podjetje in njegov obstoj; če pa kateri tega ne želi, je bolje, da nas zapusti, čeprav smo v težavnem položaju. Ta nam sicer ne obeta kaj dobrega, ne smemo pa tudi biti preveč črnogledi, ampak moramo prav sedaj — z vsemi močmi — skupno delati.

Celotna aktivnost naše sindikalne organizacije mora v sedanjem času sloneti na skupnih akcijah celotne delovne skupnosti. Ne smemo pustiti nekaterih aktivistov, da se po svoje trudijo, potem pa so tarča raznih neupravičenih kritik, katerih si nikakor niso zaslužili.

Že ob pripravi na ustavne razprave v našem podjetju smo zaznali, da proizvajalci radi gredo na take in podobne razprave ali sestanke, če je aktivnost sindikalne organizacije dobra in če so tudi predelavci in vodje izmen osvojili takšen način reševanja nekaterih problemov.

Če bomo namreč dosledno delali tako, kot nam to jamči naša ustava, potem tudi ne bo vprašanja: zakaj toliko govorimo o ustavi in o ostalih problemih v podjetju?

F. Meško

To družbeno potrebo — uresničujemo!

Koncem julija je komisija za sklepe, katero je izvolila 4. konferenca Zveze sindikatov Slovenije, sprejela dokončno besedilo sklepov te konference in jih nato posredovala vsem sindikalnim organizacijam, da se z njimi seznanijo, bolje rečeno, da z vsebino teh pomembnih sklepov temeljito seznanijo vse svoje člane.

Ker ni mogoče slehernemu članu posredovati brošure, v kateri so zapisani sprejeti sklepi, menim, da je najbolje, če jih posredujemo po našem tovarniškem glasilu, kajti ti sklepi zavazujejo vse organizacije in organe sindikatov in Zveze sindikatov, da jih — glede na svoje pristojnosti in zmožnosti — tudi dosledno uresničujejo.

Ker tega gradiva ne bo mogoče objaviti v celoti v eni številki, ga bomo objavili v dveh ali celo treh številkah našega glasila, kajti sklepi so — glede na obstoječe naloge — taki, da ne bodo zastareli in so torej — vedno aktualni. V prvem delu bomo najprej utemeljili naše bralce s samoupravnimi družbeno-ekonomskimi odnosi.

SAMOUPRAVNI DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI

1.

Da bi zagotovili in pospešili procese združevanja dela in družbene akumulacije in da bi omejevali nekontrolirano odvajanje in razpolaganje s sredstvi

— bomo v sindikatih sodelovali pri nastajanju in sklepanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov in pri nastajanju zakonov, na podlagi katerih se mora že letos začeti samoupravno združevanje sredstev v skladih skupne družbene porabe, v rezervnih skladih in skladih za skupne potrebe;

— se bomo v sindikatih odločno zavzemali za to, da se na temeljih, ki so vsebovani v predlogu nove ustave, začne oblikovati in uresničevati celovit sistem samoupravne razširjene reprodukcije;

— bomo v sindikatih in konferencah še nadalje vplivali na povezovanje gospodarskih organizacij v različne integracije na novih, samoupravnih in ekonomskih osnovah;

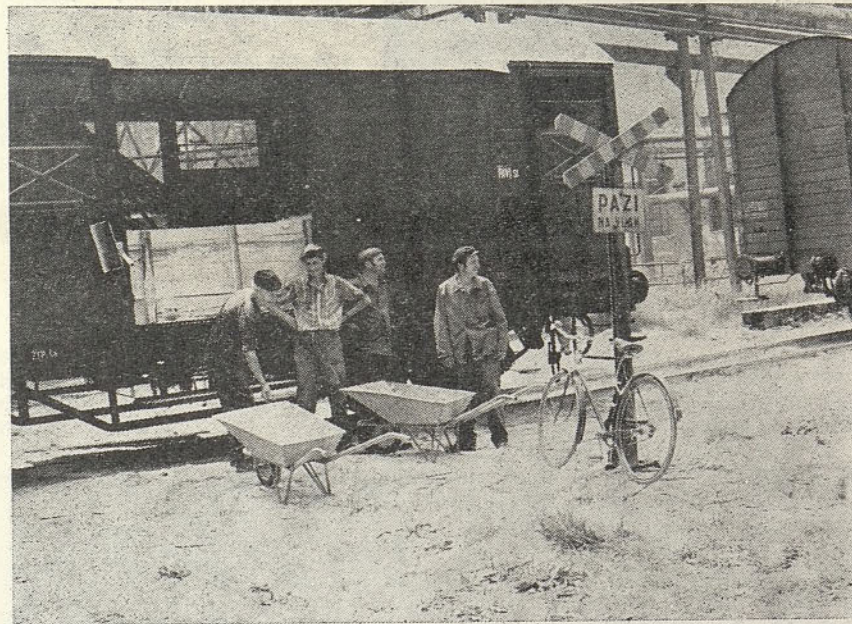
— bomo v republiškem odboru, svetu in republiških odborih sindikatov v sporazumno izbranih organizacijah združenega dela industrije in veletrgovine sodelovali pri nastajanju novih sporazumov, ki naj zagotovijo uresničevanje na enakopravnem upravljanju doseženega dohodka in na skupnem prevzemanju odgovornosti za razvoj in poslovni riziko temelječih odnosov.

2.

Najbolj pomembna in neposredna naloga vseh sindikalnih organizacij, sindikatov, njihovih organov, strokovnih centrov in sodelavcev v njih — je učinkovito in vplivno sodelovanje pri oblikovanju samoupravnih sporazumov o združevanju temeljnih organizacij združenega dela in pripravljanju novih statutov v organizacijah, ki temeljnih organizacij ne bodo ustanovile.

Raziskovalni center RS ZSS za samoupravljanje bo trajno

proučeval osnutke samoupravnih sporazumov o združevanju in že sprejete samoupravne sporazume, da bo imel aktiv sindikalnih delavcev utemeljene in strokovno dogmane osnovne za oblikovanje svojih

Pri nakladanju hidrata

zahtev in predlogov pri izpolnjevanju omenjenih aktov.

3.

V skladu s sprejetimi izhodišči o samoupravni delavski kontroli in s sprejetimi sklepi RS ZSS za delovanje organizacij sindikata bomo v sindikatih svoje delo usmerili predvsem k:

— uveljavljanju sprejetih izhodišč v vsaki temeljni organizaciji združenega dela, zato bomo organizirali trajno usposabljanje članov organov samoupravne delavske kontrole, skupaj z delavskimi sveti in z drugimi političnimi organizacijami zagotovili organom delavske kontrole najboljše pogoje, vso moralno oporo in politično zaščito — za nje uspešno delovanje;

— po organizirani razpravi bodo organi RS ZSS pripravili ustrezno gradivo in predloge za aktivnost sindikata pri utrjevanju in razvijanju delavske in družbene kontrole v samouprav-

nih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih, v bankah itn.; posebno pozornost bodo posvetili tistim organom in službam, ki lahko delavcem zagotovijo tudi nadzor nad kroženjem sredstev in nadzor nad odločitvami zunaj organizacije združenega dela;

— v sindikatih se bodo vključili tudi v razprave o spremembah ustave v zvezi z ustanavljanjem posebne družbene zaščite samoupravljanja in družbene lastnine (to je že za nami), še posebno organizirano aktivnost sindikatov pa bo ter-

SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE IN DRUŽBENO DOGOVARJANJE

1.

Naloga sindikatov pri organizaciji samoupravnega sporazumevanja so:

— v samoupravnih sporazumih naj bodo jasno opredeljene sankcije in način kontrole po organih podpisnic;

— organizirali bomo zbere delegatov TOZD v okviru samoupravnih sporazumov kot obliko, ki naj na osnovi delegatskih razmerij zagotavlja, da bodo delavci nosilci samoupravnega sporazumevanja in s tem odgovornosti za izvajanje sporazumov;

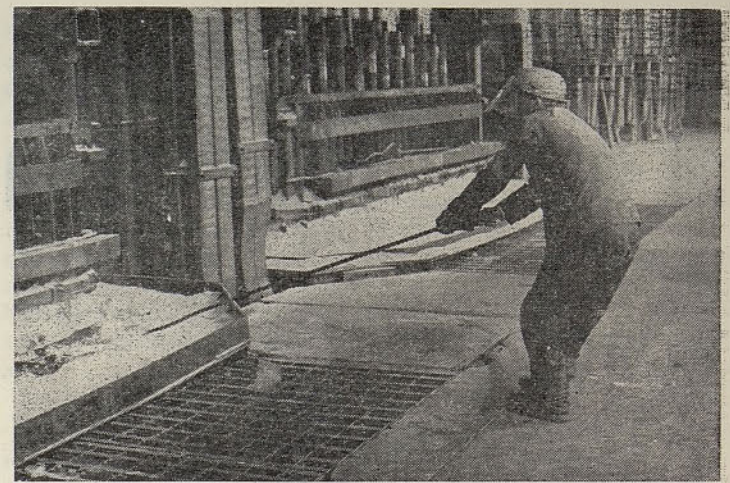
— dosedanje komisije za pripravo in spremljanje izvajanja samoupravnih sporazumov naj bodo organizirane kot izvršni strokovni organ zborov delegatov — podpisnic sporazumov;

— zaradi upoštevanja razlik v življenjskih pogojih in zaradi čim bolj neposrednega usklajevanja delitve dohodka v OZD je treba vgraditi v sistem sporazumevanja teritorialne sporazume — z upoštevanjem enotnih meril za vrednotenje dela in njegove težavnosti;

— iz bodočih zakonskih rešitev naj bodo izključene možnosti, da bodo v nastajanju samoupravnih sporazumov postavljene samoupravno organiziranim delavcem nadrejene institucije (verifikacija in komisija podpisnikov sedanjega družbenega dogovora). Prav tako se je treba odločno upreti zakonskim rešitvam, ki bi omogočale presežanje zgornje meje osebnih dohodkov z dodatno davčno obremenitvijo;

— v sindikatih se moramo po zahtevi konference odločno zavzeti za dosledno uveljavitev že sprejetih samoupravnih sporazumov s področja družbenih dejavnosti in za njihovo, s sankcijami zajamčeno dosledno uresničevanje;

— normativno in praktično moramo zagotoviti javnost samoupravnih sporazumov in omogočiti v sistemu uresničevanja delavske kontrole

Iz našega foto albuma

jalo uveljavljanje novih institucij in odnosov v zvezi z družbeno zaščito samoupravljanja, pri čemer ne gre le za povezovanje delavske kontrole s sveti za reševanje sporov v samoupravnih odnosih, za oblikovanje dela branivcev samoupravljanja kot posebne družbene službe, marveč gre tudi za posebne naloge sindikatov v zvezi s tem.

— nadzor delavcev nad njihovim spoštovanjem;

— v nadaljnjih razpravah o organiziranosti sindikata bomo v sindikatih upoštevali svojo ustavno opredeljeno vlogo pri izvajanju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja, da bi v končnih predlogih statutarnih določil ali dokumentov tudi lastno organiziranost opredelili v skladu s tem pomembnim področjem delovanja sindikatov in skladno s tem organizirali tudi lastno strokovno službo.

2.

V sindikatih se bomo zavzemali v vsebini samoupravnega sporazumevanja za naslednje spremembe:

— veljavni družbeni dogovori o ekonomskih gibanjih morajo odvisno od ustvarjenega dohodka obvezati podpisnike samoupravnih sporazumov, da s svojimi merili zagotavljajo izvajanje sprejetih ekonomsko-socialnih smotrov;

— sedanje kriterije za opredeljevanje kalkulativnih OZD je treba preseči in jih nadomestiti z analitičnimi ocenami za tipična delovna mesta, ki vključujejo vse potrebne prvine, obvezno pa izobrazbo;

— iz kriterijev za globalno delitev dohodka na sklade za osebno in skupno porabo je treba pri dograjevanju sistema sporazumevanja izključiti vpliv preliivanja družbenega dohodka zaradi vpliva tržišča, kar sedanja merila samoupravnih sporazumov pretežno še omogočajo in s tem izkrivljajo delitev po delu; v tem smislu je treba sistem delitve še naprej izpopolnjevati usklajeno in stalno;

— vztrajati je treba pri takih merilih v ustvarjanju in delitvi dohodka podpisnic samoupravnih sporazumov, ki bodo ohranila in razširila možnosti za opredeljevanje vzodbudnih meril za osebni prispevek vsakega zaposlenega na osnovi njegovega vloženega živega in minulega dela, na osnovi odločitev v TOZD in sporazumov med TOZD;

— zlasti v teritorialne samoupravne sporazume je treba vgraditi elemente socialne varnosti in solidarnosti delavcev.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Konferenca je sindikalne organizacije še posebej zavezala za naslednje naloge:

— dosledno se je treba zavzemati za uresničevanje resolucije o družbenoekonomskem razvoju SRS za leto 1973, ki predvideva ohranitev realnega standarda; da bodo vsi pristojni dejavniki ravnali vedno in dosledno skladno z njeno vsebino;

— zaradi neskladnega gibanja OD in življenjskih stroškov je treba opraviti diferencirano valorizacijo OD. Taka valorizacija naj bi bila realizirana s samoupravnim sporazumevanjem in tako, da bodo subjekti valorizacije podpisniki sporazumov;

— zlasti moramo valorizacijo omogočiti tistim organizacijam združenega dela, v katerih so OD na pogojno ne-kvalificiranega delavca pod povprečjem v SRS;

— tisti podpisniki samoupravnih sporazumov, katerim so se v letu 1973 spremenili pogoji za gospodarjenje in je to bistveno vplivalo na relativno zmanjšanje njihovega osebnega dohodka, naj skladno z zakonom o samoupravnem sponazumevanju predlagajo spremembe v že podpisanih samoupravnih sporazumih;

— sindikati Slovenije bomo vzpodbujali osnovne organizacije sindikatov, da bodo zahtevale preverjanje internih aktov o delitvi osebnih dohodkov.

V naslednji številki našega tovarniškega glasila bomo nadaljevali in končali s sklepi 4. konference Zveze sindikatov Slovenije. Takrat bomo vse naše člane seznanili še s poglavjem o gospodarski stabilizaciji in razvojem ekonomskega sistema, z najbolj zanimivimi in za nas najbolj aktualnimi vprašanji s socialnega in kulturnega področja.

Še enkrat poudarjam, da si naj te sklepe skrbno preberejo predvsem člani izvršnih odborov sindikalnih organizacij v organizacijah združenega dela, vsi člani raznih komisij in odborov, ki delujejo pri osnovni organizaciji sindikata v OZD. Prav tako pa to seveda velja tudi za vse ostale člane kolektiva (saj smo vsi člani sindikata), predvsem še za tiste, ki delujejo v samoupravnih organih, njihovih komisijah in odborih.

Sklepi 4. konference ZSS povzemajo namreč vse pogloblitve in pomembne naloge — zahteve glede delovanja, usmeritve in nalog sindikalnih organizacij, katere so člani sindikatov izrazili v javni razpravi!

Povzeto po brošuri
SKLEPI 4. KONFEREN-
CE ZVEZE SINDIKA-
TOV SLOVENIJE

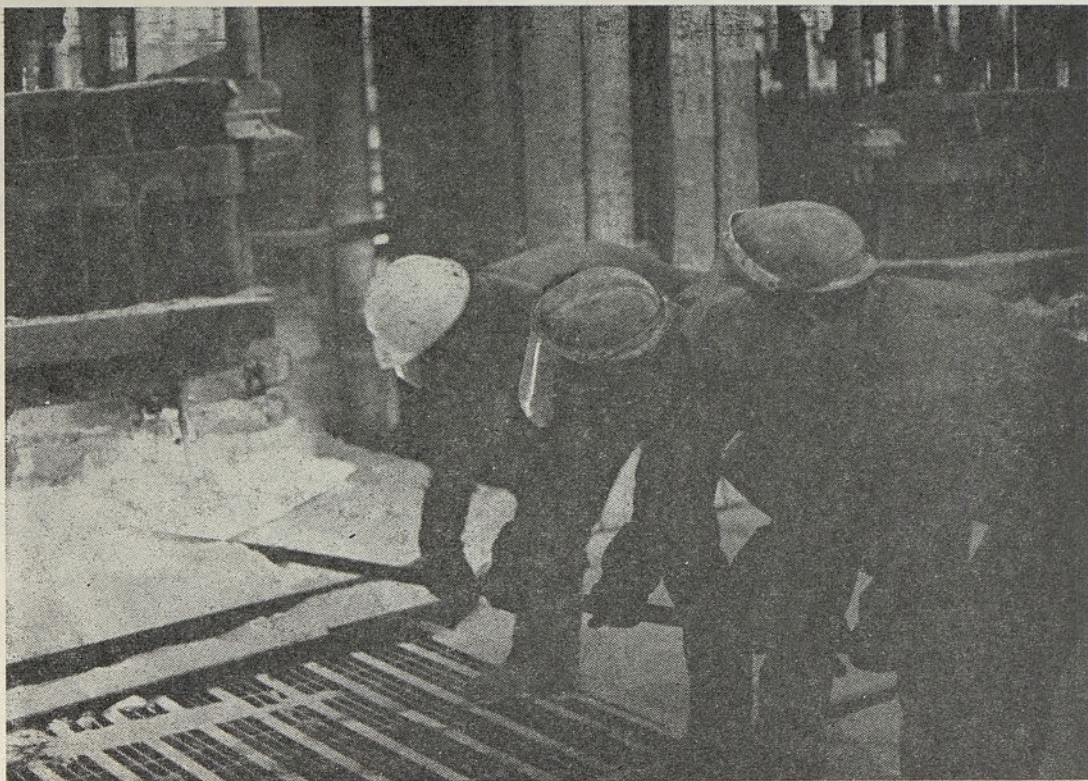
F. M.

Odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu je s sklepom št. 654 z dne 8. septembra 1973, kateri je bil vročen referentu za pravne zadeve 11. septembra 1973, naročil referentu za pravne zadeve, »da ugotovi pravilen postopek za takšno premeščanje (premeščanje delavcev iz ene v drugo OZD) in ga posreduje samoupravnim organom, da bodo pravilno poslovali pri premeščanju delavcev«.

Pravna služba daje naslednje pravno mnenje:

»Premeščanje delavcev iz ene v drugo OZD določa pri nas člen 43a, drugi odst. in 4. odst. Pravilnika o delovnih razmerjih. Po tem členu odloča o premeštitvah iz ene v drugo OZD na prvi stopnji Odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu ob soglasnem predlogu direktorjev obeh OZD ali glavnega direktorja. Če ne pride do soglasja obeh direktorjev, mora izreči svoje mnenje o premeštitvi glavni direktor. To mnenje glavnega direktorja se šteje za predlog Odboru za kadre, družbeni

Odbijanje tvora

ODBOR ZA KADRE, DRUŽBENI STANDARD IN VARSTVO PRI DELU OBJAVLJA:

Kdo naj odloča o premeščanju delavcev?

standard in varstvo pri delu. Zoper odločitev tega odbora se lahko pritožijo: delavec, oba direktorja OZD in glavni direktor — na CDS, katerega odločba je dokončna.

To določilo med drugimi določili

tere so delavci prenesli pooblastila za odločanje.

Takšno pooblastilo je moral vsebovati statut. Kolektivni izvršilni organi, kot je npr. Odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu,

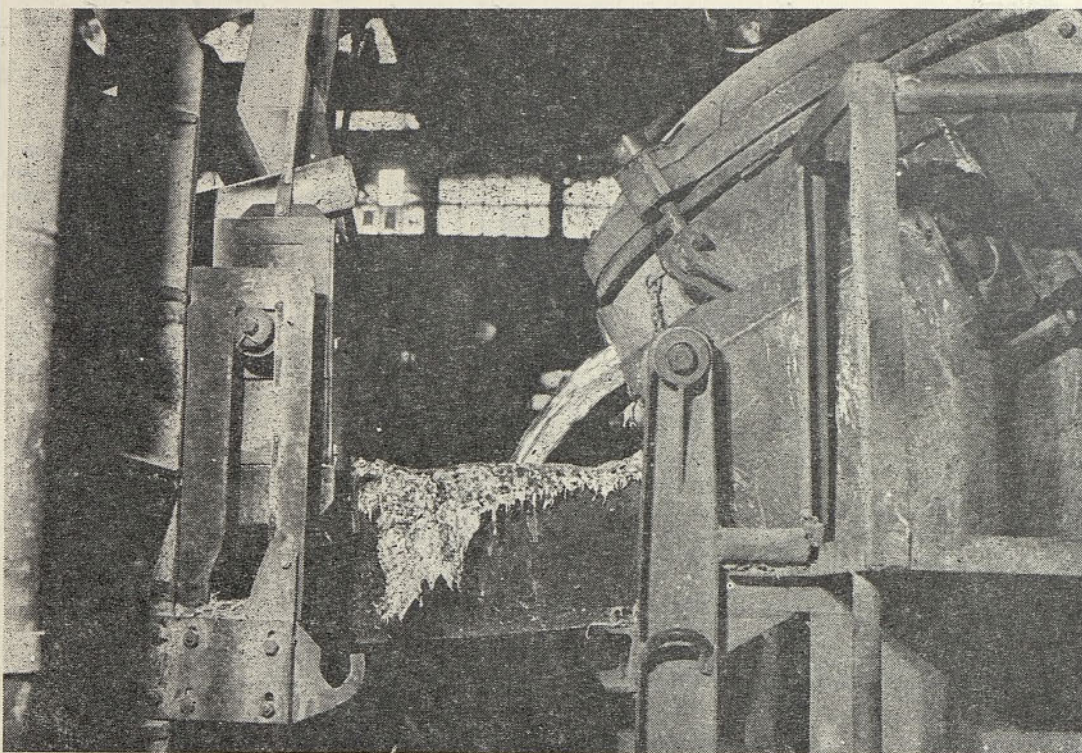
Znano je, da so pričeli ustavni amandmaji veljati že junija 1971. leta, da pa nismo uskladili naših samoupravnih aktov z ustavnimi amandmaji, čeprav je pravna služba na to večkrat opozarjala razne organe v

medsebojna razmerja, med njimi tudi delovna razmerja v združenem delu. Ta oblika pri nas še ni zaživele, zato po našem mnenju ni mogoče pri premeščanju delavcev iz ene v drugo OZD neposredno uveljaviti zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ker je pri nas še vedno podjetje tisto, s katerim delavec sklepa delovno razmerje. Glede na navedeno, bomo morali do ustanovitve TOZD uveljavljati naš pravilnik o delovnih razmerjih, vendar ob upoštevanju veljavnih ustavnih amandmajev.

Glede na takšno stanje, je po našem mnenju premeščanje delavca iz ene v drugo OZD še vedno pravica in dolžnost samoupravnih organov OZD, t.j., v našem primeru: delavskih svetov OZD. DS OZD se bosta morala sporazumeti o premeštitvah delavcev iz ene v drugo OZD (lahko po sporazumnem predlogu obeh direktorjev OZD oziroma glavnega direktorja); DS OZD bosta skupno odločala o premeštitvi na prvi stopnji, na drugi stopnji pa Centralni delavski svet. Obstaja vprašanje, kdo bo izdal prvostopno odločbo. Menimo, da bi to moral biti delavski svet tiste OZD, v katero bo delavec premeščen.

Čeprav ni bilo zastavljeno vprašanje o premeščanju oziroma razvrščanju delavcev na druga delovna mesta v okviru ene OZD, pa želimo poudariti, da po našem mnenju, glede na že zapisano, ni pristojna odločati nikakršna komisija, pač pa je to lahko le samoupravni organ OZD, t.j., v konkretnem primeru: delavski svet OZD. Komisija bi bila kvečjemu pristojna pripraviti predlog za samoupravne organe (DS OZD).

Referent za pravne zadeve:
Gvidon Šalomon, dipl. iur.

Iz našega foto albuma

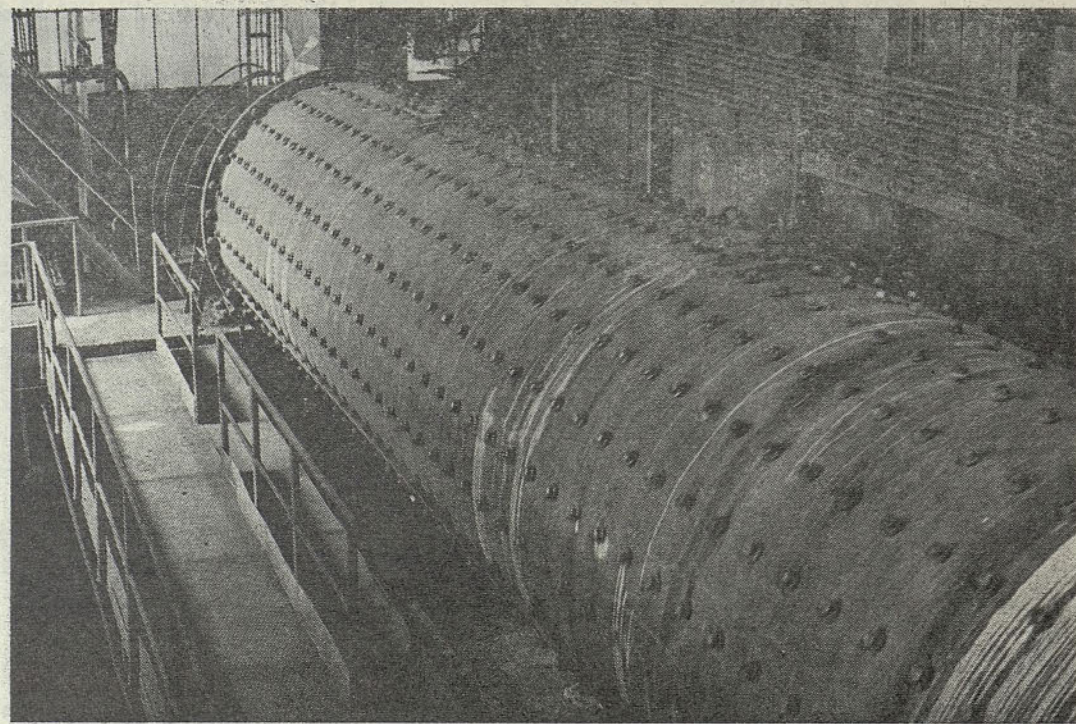
pravilnika o delovnih razmerjih ni v skladu z ustavnim amandmajem XXI, niti bivšim TZDR, niti sedaj veljavnim Zakonom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Ta ustavni amandma med drugim določa, da lahko odločajo o pravicah in obveznostih delavcev DELAVCI NEPOSREDNO, ali glede na ustavni amandma XV — posredno, vendar le po SAMOUPRAVNIH ORGANIH, na ka-

niti drugi podobni organi (razne komisije) niso pristojni odločati o pravicah in obveznostih delavcev, ki izvirajo iz dela.

Gotovo je ena od takšnih pravic tudi pravica delavca do premeštitve oziroma njegova obveznost, da dela na drugem delovnem mestu, če obstajajo za to potrebe, seveda ob ostalih pogojih.

podjetju, pa tudi samoupravne organe.

Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ureja pravice in obveznosti delavcev na nivoju TOZD, ne pa na nivoju OZD, ki je že preživela oblika. OZD namreč ne predstavlja TOZD, ampak je predstavnik OZD podjetje kot edina pravna oseba. TOZD pa kot pravne osebe s samoupravnimi sporazumi urejajo

Mokri mlin

Dviganje in prenašanje bremen

Delavec sme dvigati, prenašati ali pridrževati breme le v obsegu svoje moči, ker bi se sicer lahko hujše poškodoval. Prav tako je treba vedeti, da lahko dviguje in prenaša bremen samo oseba, ki je popolnoma zdrava! Kakor tudi, da morajo za delo z bremenimi delavci dobiti pravočasno natančna navodila.

PRED DVIGOM, PRENOSOM TOVORA (zlasti nevarnejšega, kot je npr. težki tovor, nevarne, zdravju škodljive snovi ipd.) mora delavec najprej pregledati delovni prostor in odstraniti morebitne

predmete, ki bi ga pri varnem delu lahko ovirali ali spravili v nevarnost. Pregledati mora vnaprej tudi: pot, po kateri bo prenašal (vozil), če ni morda poškodovana, mastna ali so na njej predmeti ali ljudje in končno, ogledati si mora tovor, katerega bo prenašal (ročno prevažal), da bo pravočasno presodil, kako ga bo varno prijel, naložil in prenesel. Pri tem bo posebno upošteval npr. robove predmeta, robove ostroline, ven štrleče dele, obseg, dolžino itd. Če je predmet masten, ga bo obrisal, da bi mu že med dvigovanjem ne zdrsnil in mu poškodoval rok ali nog.

Varno prenašanje orodja

NE NOSI ORODJA IN PRIPOMOČKOV V PREVELIKI KOLIČINI IN TEŽI!

Prenašanje orodja mora biti preudarno. Delavec ne sme nositi orodja, ki bi ga lahko oviralo pri delu, na primer, če dela na lestvi ali pa pleza po konstrukcijah, strehah itd.

Orodja ne smemo nositi v roki ali v žepu in ga tudi ne smemo metati z višine ali pa na daljavo.

Orodja ne smemo puščati na visokih delovnih mestih, kjer so tresljaji ali tam, kjer se gibljejo ljudje.

Ročno orodje prenašamo v torbi ali v zato prirejenem prenosnem zaboju.

Orodja drug drugemu podajamo — nikoli ne mečemo!

slika št.1

Slika št. 1 — prikazuje pravilne prijeme predmeta in štiri faze prijemanja.

Slika 2/a, b in c — pravilno in varno ročno prenašanje in dvigovanje predmeta. Črčkasto skicirana oseba ponazarja primera nepravilnega in nevarnega načina prenašanja bremen.

Če je dvigovanje in prenašanje predmeta pravilno in varno, to delo nosača tudi manj utruja!

SKUPINSKO DVIGOVANJE, NAKLADANJE IN PRENAŠANJE težkih predmetov je možno opraviti le pod nadzorstvom izkušene osebe (vodje skupine). Pred delom se morajo sporazumeti o načinu prijemanja, dvigovanja in prenašanja, pa o sinhronizaciji gibov ali prijemov.

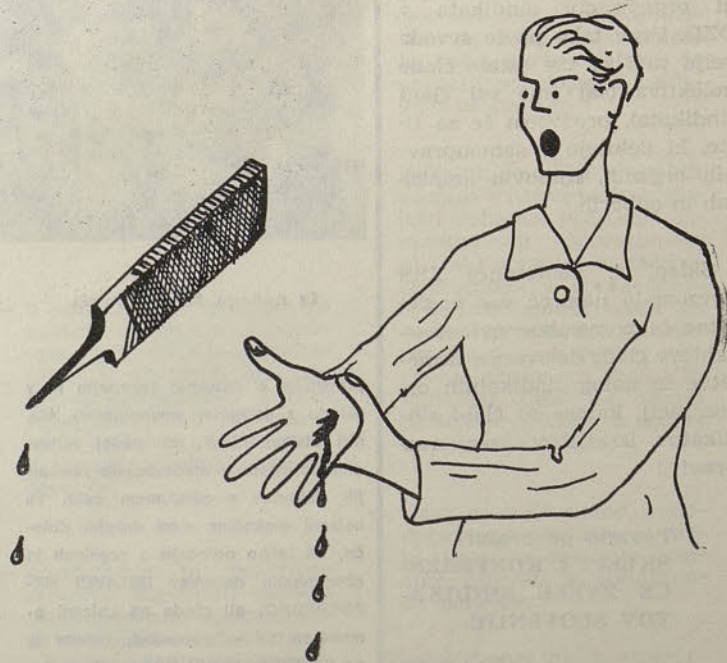
ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem Osnovni organizaciji sindikata TGA Boris Kidrič Kidričevo za sprejeto

darilo in ji obenem želim obilo uspehov pri nadaljnjem delu.

Janez Topolovec

Ne uporabljaj orodja — brez ustreznega ročaja!

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO UREDNIŠKI ODBOR:

Franc Vrtilč — predsednik, člani: Ivan Mazera, Vlado Šerc, Konrad Rižnar, dipl. inž. Stojan Kerbler in odgovorni urednik tovarniškega časopisa — Stane Tonejc, dipl. inž.

Tisk: ZGP »Pomurski tisk« v Murški Soboti.

Član kolektiva in upokojevcu dobivajo list brezplačno. Rokopisov in slik ne vračamo.